

जो या आत्म्यास नित्य अर्थात् वृद्धिंगत न होणारा, अव्यय म्हणजे क्षीण न होणारा, जन्मरहित आणि अविनाशी असा जाणतो, तो पुरुष कोणास आणि कसा मारेल. कारण अशा अविनाशी आत्म्याच्या वधाचे काही साधनच असत नाही. तसेच स्वतः प्रेरक होऊन इतरांद्वारा कोणास मारविल. भाव असा कि, तो कोणासही कोणत्याही प्रकारे मारत अथवा मारवित नसतो. या नुसार श्रीकृष्ण असे देखिल सांगतो आहे कि, तू मला देखिल, युद्धास अर्थात् वधास प्रेरक, अशा दोषदृष्टिने पाहू नको. ॥ २१ ॥

नन्वात्मनोऽविनाशोऽपि तदीयशरीरनाशं पर्यालोच्य शोचामीति चेत् तत्राह-----

आत्म्याचा नाश होत नसला तरी त्याच्या शरीराचा नाश तर होतोच आहे, अशा विचाराने मी शोक करतो आहे, अशा आशंकेविषयी सांगतो आहे -----

वासांसि जीर्णानि यथा विहाय

नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि ।

तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि

अन्यानि संयाति नवानि देही ॥ २२ ॥

ज्या प्रमाणे एकादा मनुष्य जुनी वस्त्रे टाकून देऊन नविन वस्त्रे स्विकारतो, त्या प्रमाणे देहाचा मालक देहि आत्मा जुनी शरीरे टाकून देऊन नवनव्या शरीरांमध्ये वास करत असतो. ॥ २२ ॥

वासांसीति । कर्मनिबन्धनानां नूतनानां देहानामावश्यम्भावित्वान्न जीर्णदेहनाशे शोकावकाश इत्यर्थः ॥ २२ ॥

भाव असा कि, कर्मोत्पादित नविन देही प्रवेश अटळ असल्याने, जीर्ण देहाचा नाश, हे शोकाचे कारण नाही. ॥ २२ ॥

कथं हन्तीत्यनेनोक्तं वधसाधनाभावं दर्शयन्नविनाशित्वमात्मनः स्फुटीकरोति-----

कसा मारतो या वाक्यानुसार बोलला गेलेल्या साधनअभाव निर्देशनाने, आत्म्याचे अविनाशित्व स्पष्ट कारताहेत---

नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति पावकः ।

न चैनं क्लेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः ॥ २३ ॥

याला शस्त्रे तोडत नाहीत,याला अग्नि जाळत नाही,याला पाणी भिजवत नाही, अथवा हवा सुकवत नाही. ॥ २३ ॥

नैनमिति । आपो नैनं क्लेदयन्ति मृदूकरणेन शिथिलं न कुर्वन्ति । मारुतोऽप्येनं न शोषयति ॥ २३ ॥

याला पाणी भिजवत नाही, अर्थात् भिजवून अथवा ओले करून शिथील करू शकत नाही, अथवा हवा देखील यास

सुकवू शकत नाही. ॥ २३ ॥

तत्र हेतूनाह अच्छेद्यः इति सार्धेन-----

असे असण्याचे कारण काय ते अच्छेद्यः आदी यानंतरच्या दीड श्लोकाद्वारासांगताहेत-----